

มีมลาว: กลวิธีการใช้ภาษายุคใหม่และภาพสะท้อนบนสื่อออนไลน์

Meme Lao: Modern Language Strategies and Their Reflections on Online Media

สุลียา บุปผาปัญญา¹ และ เฉลิมศักดิ์ บุตรพวง²
Souliya Bouphapanya¹ and Chalermasuk Bootphuang²

Received: 11 October 2025; Revised: 11 December 2025; Accepted: 11 December 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนาและเชิงภาษาศาสตร์สังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะคำยืมจากภาษาอังกฤษที่ถูกนำมาทับศัพท์เป็นภาษาลาว 2) ศึกษาการยืมคำศัพท์แสดงของวัยรุ่นไทยที่ปรากฏในภาษาลาว และ 3) วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาและการใช้ภาพประกอบในมีมลาวที่สะท้อนและถ่ายทอดกระแสสังคมบนสื่อออนไลน์ โดยเก็บข้อมูลจากมีมที่เผยแพร่ในกลุ่มเฟซบุ๊ก “PLAYMEME_LAOS” ระหว่างปี พ.ศ. 2565–2567 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิเคราะห์เนื้อหาและการตีความเชิงสังคม-ภาษา

ผลการศึกษาพบว่า 1) มีมลาวได้รับอิทธิพลจากภาษายุคใหม่ผ่านคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวนมากซึ่งถูกปรับให้เข้ากับระบบเสียงลาว 2) มีการนำคำแสดงของวัยรุ่นไทยมาใช้ในบริบทภาษาลาวอย่างแพร่หลายจนเกิดการสร้างคำใหม่ผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรมภาษา และ 3) มีมลาวสะท้อนประเด็นเกี่ยวกับความรัก เพศ กระแสสังคมร่วมสมัย การเมือง การเสียดสี และอารมณ์ขัน ผ่านการผสมผสาน “ภาษา-ภาพ” ที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้รวดเร็วและตรงประเด็น งานวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของภาษาลาวยุคใหม่ที่เกิดจากอิทธิพลข้ามวัฒนธรรมและการใช้สื่อดิจิทัล ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ด้านภาษาศาสตร์สังคมร่วมสมัยของลาว

คำสำคัญ: มีมลาว; กลวิธี; ภาพสะท้อน; ภาษาลาวยุคใหม่; สื่อออนไลน์

Abstract

This qualitative descriptive study investigates the characteristics of foreign loanwords and contemporary language use in Lao memes published on the Facebook page “PLAYMEME_LAOS” between 2022 and 2024. The objectives are: (1) to examine characteristics of English loanwords transformed into Lao through

^{1,2} สาขาภาษาและวัฒนธรรมลาว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; Department of Lao Language and Culture, Faculty of Humanities and Social Sciences, Maha Sarakham University
Corresponding Author, E-mail: souliya.b@msu.ac.th

transliteration, (2) to analyze how Thai youth slang is borrowed and integrated into modern Lao usage, and (3) to explore linguistic strategies and visual elements used to reflect and transmit current social issues through Lao memes. Data were collected from selected memes and analyzed using sociolinguistic and linguistic-descriptive approaches, focusing on language forms, contexts, domains of use, emotional expressions, abbreviations, transliterations, and creative linguistic constructions.

The findings reveal that: (1) Lao memes increasingly incorporate English vocabulary through direct transliteration influenced by digital communication, (2) Thai youth slang has significantly shaped contemporary Lao online language, demonstrating cross-cultural linguistic transfer, and (3) memes serve as multimodal texts reflecting themes such as love, sexuality, viral social trends, government-related concerns, satire, and humor. These themes are communicated through the integration of concise linguistic forms and culturally resonant imagery, enabling audiences to interpret content quickly and accurately. The study contributes new insights into the development of modern Lao language practices and the sociocultural role of memes as linguistic and communicative artifacts.

Keywords: Lao Memes; Linguistic Strategies; Sociolinguistic Reflection; Modern Lao Language; Online Media

บทนำ

ปัจจุบัน อินเทอร์เน็ต (Internet) ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทอย่างมากต่อชีวิตประจำวันของผู้คนทุกเพศทุกวัย เนื่องจากเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงข้อมูลและการสื่อสารจากทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน อีกทั้งยังได้รับการพัฒนาให้รองรับรูปแบบการใช้งานที่หลากหลาย เช่น การรับส่งอีเมล (Email) การสนทนาออนไลน์ (Chat) และการประชุมทางไกลผ่านวิดีโอ (Video Conference) (ปัทมาภรณ์ ชาตีสุทธิ, 2564) อย่างไรก็ตาม รูปแบบการใช้งานที่แพร่หลายที่สุดในยุคปัจจุบันคือเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking Sites: SNS) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ (รัตนาวดี ชัยวงศ์, 2565) ทำให้ภาษาออนไลน์กลายเป็นเครื่องมือหลักในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และทัศนคติของผู้คน (ศุภวรรณ นาคำ, 2566)

สำหรับบริบทของสังคมลาว การสื่อสารของประชาชนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องจากการใช้วาจาโดยตรงในอดีต สู่การใช้เทคโนโลยีสื่อสารระยะไกล และเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลาย (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข & สุกัญญา เอมอัมธรรม, 2563) ทำให้รูปแบบภาษาลาวบนสื่อออนไลน์มีความหลากหลายและแสดงอัตลักษณ์ร่วมสมัยที่แตกต่างจากภาษาในบริบท

ดั้งเดิม โดยเฉพาะการเกิดขึ้นของมีม (Meme) ซึ่งเป็นสื่อที่ผสมผสานภาพ วลี และข้อความสั้น ๆ ที่มีลักษณะกระชับ เข้าถึงง่าย และสามารถแพร่กระจายในวงกว้างอย่างรวดเร็ว (Pham, 2023) ในประเทศลาว การใช้มีมลาวบนสื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ได้รับความนิยมอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่ม “PLAYMEME_LAOS” ซึ่งเป็นพื้นที่ออนไลน์ที่รวบรวมผู้ใช้งานชาวลาวที่สร้างและเผยแพร่เนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ร่วมสมัย เรื่องราวสังคม ความรัก เพศ การเมือง และกระแสความบันเทิงผ่านรูปภาพและข้อความภาษาลาวแนวใหม่ (Vongphachan & Xayalath, 2023) ลักษณะภาษาที่ปรากฏในมีมดังกล่าวมักมีความร่วมสมัย สะท้อนมุมมองของคนรุ่นใหม่ และมีการนำคำยืมจากภาษาอังกฤษ รวมถึงคำแสลงจากภาษาไทยมาใช้ในลักษณะที่แตกต่างจากภาษาลาวมาตรฐาน

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีงานศึกษาด้านภาษาออนไลน์ภาษาลาวในภาพรวม แต่ยังขาดงานวิจัยที่วิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับคำยืมภาษาต่างประเทศและคำแสลงในมีมลาว โดยเฉพาะคำยืมจากภาษาอังกฤษและอิทธิพลจากภาษาไทยที่แพร่เข้าสู่ภาษาลาวผ่านสื่อออนไลน์ อีกทั้งยังขาดการศึกษาถวีสวิธีการใช้ภาษาและการสื่อความหมายผ่านภาพ-ข้อความของมีมลาว ซึ่งเป็นรูปแบบภาษาที่สะท้อนวัฒนธรรมร่วมสมัยของคนลาวได้อย่างมีเอกลักษณ์ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการอุดช่องว่างความรู้นี้ โดยมุ่งศึกษาลักษณะคำยืมจากภาษาอังกฤษ การยืมคำแสลงของวัยรุ่นไทย และกลวีสวิธีการใช้ภาษาลาวร่วมกับภาพเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและสะท้อนกระแสสังคมผ่านมีมลาวบนเฟซบุ๊ก “PLAYMEME_LAOS” อันจะช่วยให้เข้าใจพัฒนาการของภาษาลาวยุคใหม่ในสื่อออนไลน์ได้อย่างเป็นระบบและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะคำยืมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาลาวโดยการทับศัพท์
2. เพื่อศึกษาลักษณะการยืมคำศัพท์แสลงของวัยรุ่นไทยมาเป็นภาษาลาว
3. เพื่อศึกษาถวีสวิธีการใช้ภาษา ภาพสะท้อนและการถ่ายทอดเรื่องราวของกระแสสังคมผ่านมีมลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษาถวีสวิธีการใช้ภาษาและกระบวนการสร้างความหมายในมีมลาว ผ่านกรอบแนวคิดวิชาปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) และวิเคราะห์เชิงวาทกรรมด้วยแนวคิดการใช้ภาษาในบริบทสังคมวัฒนธรรม การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้

1. การกำหนดแหล่งข้อมูลและคัดเลือกข้อมูล (Data Selection) ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มข้อมูลคือ มีมลาวที่เผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook, TikTok และเพจสาธารณะอื่น ๆ ที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกดังนี้

- 1.1 เป็นมีมที่ได้รับความนิยม (ยอดแชร์/ยอดแสดงความคิดเห็นสูง)

- 1.2 มีรูปแบบการใช้ภาษาที่สะท้อนความหมายทางสังคม วัฒนธรรม หรืออัตลักษณ์

1.3 มีความสมบูรณ์ของข้อความและภาพประกอบ

1.4 เผยแพร่ภายในปี พ.ศ. 2565–2567

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์เชิงลึก

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยวิธี คือ

2.1 การบันทึกภาพหน้าจอ

2.2 การจัดหมวดหมู่ข้อมูลเบื้องต้นตามลักษณะภาษา ประเด็นสื่อสาร และเจตนาทางวัจนปฏิบัติ

2.3 การสร้างฐานข้อมูลข้อความ (Corpus) สำหรับการวิเคราะห์ซ้ำหลายรอบ

ขั้นตอนนี้ทำให้ได้ข้อมูลดิบที่ตรงตามปรากฏการณ์จริง และพร้อมสำหรับการวิเคราะห์เชิงวาทกรรม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ 3 ขั้นตอนให้สอดคล้องกับผลการวิจัย คือ

3.1 การวิเคราะห์หน่วยภาษาและบริบท (Pragmatic Analysis) ผู้วิจัยวิเคราะห์ ภาษาที่ใช้ในมีม ความหมายโดยนัย การละภาษาบางส่วน (ellipsis) และกลวิธีทางภาษา เช่น การเปรียบเทียบ การประชด การล้อเลียน ฯลฯ เพื่อค้นหารูปแบบการใช้ภาษาและเจตนาทางสื่อความหมาย

3.2 การวิเคราะห์เชิงวาทกรรม (Discourse Analysis) ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ภาพ และบริบททางสังคมวัฒนธรรมลาว เพื่อตรวจสอบว่า “มีม” สร้างความหมายอะไรต่อสังคม เช่น เสียดสี ล้อการเมือง วิพากษ์ค่านิยม ฯลฯ

3.3 การวิเคราะห์เชิงธีม (Thematic Analysis) ผู้วิจัยจำแนกข้อมูลเป็นความหมายตามรูปแบบที่ปรากฏจริง เช่น การสร้างความตลกขบขัน การเสียดสีสังคม การแสดงตัวตนและอัตลักษณ์ของคนลาว การวิพากษ์อำนาจ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสาร-ผู้รับสาร และธีมเหล่านี้ตรงกับผลการวิจัยที่น่าเสนอในบทความ เช่น กลวิธีการใช้ภาษา, องค์ประกอบสื่อความหมาย, หน้าที่ของมีมในสังคมลาว ฯลฯ

4. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Trustworthiness) วิจัยคุณภาพต้องมีส่วนนี้ ผู้ทรงขอบมาก ผมใส่ให้ครบทั้ง 4 มาตรฐาน

Credibility – วิเคราะห์ข้อมูลซ้ำหลายรอบ ตรวจสอบการตีความกับผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาลาว

Transferability – หารายละเอียดบริบทของมีมเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจและนำไปใช้ได้

Dependability – ใช้ขั้นตอนวิเคราะห์เชิงระบบตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

Confirmability – เก็บร่องรอยการตีความ (audit trail) ทุกขั้นตอน

5. การสังเคราะห์ผลและเสนอองค์ความรู้ใหม่ (Knowledge Contribution) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลครบทุกมีมแล้ว ผู้วิจัยนำผลที่ได้ไปสังเคราะห์เพื่อหากลวิธีการใช้ภาษาในมีมลาว พร้อมอธิบายความหมายที่ซ่อนอยู่ตามบริบทสังคมลาว ส่งผลให้ได้องค์ความรู้ใหม่ซึ่งได้นำเสนอในบทความ ตาราง แผนภาพ และคำอธิบายประกอบ

สรุปผลการวิจัย

ลักษณะการใช้คำยืมภาษาต่างประเทศในบริบทภาษาลาว ผ่านมีมลาวบนสื่อออนไลน์ในกลุ่มเฟซบุ๊ก ‘PLAYMEME_LAOS’ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาลักษณะคำยืมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาลาวโดยการทับศัพท์สามารถสรุปผลการวิจัยร้อยละตามตารางดังนี้

คำยืมจากภาษาอังกฤษ	จำนวนครั้งที่พบ	ร้อยละ (%)
ไลค์ (Like)	11	11%
โพสต์ (post)	9	9%
แชร์ (share)	8	8%
เฟส (face/Facebook)	7	7%
ออนไลน์ (online)	6	6%
อัปเดต (update)	3	3%
แอป (app)	2	2%
อื่น ๆ	4	4%
รวม	50	50%

ตารางที่ 1 ความถี่การใช้คำยืมจากภาษาอังกฤษ (จากตัวอย่าง 100 โพสต์และความคิดเห็น)

จากตารางที่ 1 การเก็บข้อมูลตัวอย่าง 100 โพสต์และความคิดเห็น พบว่า การใช้คำยืมจากภาษาอังกฤษโดยการทับศัพท์ คิดเป็น 50% ของข้อมูลทั้งหมด คำที่พบบ่อยที่สุดคือ “ไลค์” (Like) สะท้อนถึงการใช้สื่อสารในบริบทความรักหรือความสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่น รองลงมาเป็นคำว่า “โพสต์” (post) และ “แชร์” (share) ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ คำทับศัพท์เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าภาษาอังกฤษเป็นแหล่งอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาภาษาลาวในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในแวดวงสื่อสารออนไลน์

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาลักษณะการยืมคำศัพท์แสลงของวัยรุ่นไทยมาเป็นภาษาลาวสามารถสรุปผลการวิจัยร้อยละตามตารางดังนี้

คำแสลงไทยที่พบ	จำนวนครั้งที่พบ	ร้อยละ (%)
อียังวะ	9	9%
ได้อยู่	7	7%
แมนแท้	6	6%
หิวข้าวเฉย	4	4%
เอาอยู่	3	3%
ลำไย	2	2%

คำแสลงไทยที่พบ	จำนวนครั้งที่พบ	ร้อยละ (%)
อื่น ๆ	4	4%
รวม	35	35%

ตารางที่ 2 ความถี่การใช้คำแสลงไทย (จากตัวอย่าง 100 โพสต์และความคิดเห็น)

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตัวอย่าง 100 โพสต์และความคิดเห็น พบว่าการใช้คำแสลงวัยรุ่นไทยคิดเป็น 35% ของข้อมูลทั้งหมด คำที่พบบ่อยที่สุด ได้แก่ “อิหยังวะ” และ “ได้อยู่” ซึ่งใช้เพื่อสื่อความหมายในบริบทแสดงความงุนงงหรือเห็นด้วยในบทสนทนา การนำเข้าสแลงจากภาษาไทย สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลวัฒนธรรมร่วมสมัย ที่ไหลข้ามพรมแดนผ่านสื่อออนไลน์ และถูกปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของวัยรุ่นลาวได้อย่างกลมกลืน

วัตถุประสงค์ที่ 3 ศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษา ภาพสะท้อน และการถ่ายทอดเรื่องราวของกระแสสังคมผ่านมีมลาว สามารถสรุปผลการวิจัยร้อยละตามตารางดังนี้

รูปแบบ/เนื้อหาหมีม	จำนวนครั้งที่พบ	ร้อยละ (%)
ข้อความสั้น + คำยืม/สแลง	41	41%
ใช้ภาษาผสม Lao-English	12	12%
มีมเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์	20	20%
มีมเสียดสีการเมือง / หน่วยงานรัฐ	9	9%
มีมแนวตลก/ขำขันทั่วไป	18	18%
รวม	100	100%

ตารางที่ 3 รูปแบบพฤติกรรมการใช้ภาษาและเนื้อหาของมีมลาว (จากตัวอย่าง 100 โพสต์)

จากตารางที่ 3 พบว่า 41% ของมีมที่วิเคราะห์ที่ใช้รูปแบบข้อความสั้นผสมกับคำยืมหรือสแลง เพื่อให้เนื้อหาดูทันสมัยและเข้าใจง่าย นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาผสม Lao-English ในสัดส่วน 12% มีมส่วนใหญ่สื่อสารเรื่องความรักและความสัมพันธ์ในลักษณะสนุกสนาน สะท้อนถึงลักษณะสังคมที่ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ขณะที่มีมเสียดสีสังคมและหน่วยงานรัฐปรากฏในสัดส่วน 9% แสดงถึงการใช้มีมเป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็นต่อสังคมในเชิงล้อเลียน หรือตั้งคำถามต่อปัญหาสังคมด้วยวิธีการที่เข้าถึงง่าย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาลักษณะการใช้คำยืมภาษาต่างประเทศในบริบทภาษาลาว ผ่านมีมลาวในกลุ่มเฟซบุ๊ก “PLAYMEME_LAOS” สามารถอภิปรายผลเชิงวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

1. คำยืมจากภาษาอังกฤษเป็นคำที่พบบมากที่สุด

ผลการศึกษาชี้ว่า มีมลาวมีการใช้คำยืมจากภาษาอังกฤษจำนวนมากที่สุด ซึ่งสะท้อนสถานะของภาษาอังกฤษในฐานะภาษาแห่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมในสังคมลาว การใช้เช่นนี้เป็น

ส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ globalization of English ตามที่ Crystal (2019) อธิบายว่าภาษาอังกฤษมีบทบาทเชิงสัญลักษณ์และสังคม ทำหน้าที่เป็นดัชนีของความทันสมัย และสากลนิยม อย่างไรก็ตาม คำยืมในมิมลาวไม่ใช่การใช้ภาษาอังกฤษตรงรูปแบบ แต่เป็นการ transliteration เช่น **ไล้** (LIKE) หรือ **ออนไว้** (online) ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Newmark (2016) ว่าการทับศัพท์ เป็นกลไกที่ช่วยให้ภาษาท้องถิ่น สามารถรักษาเอกลักษณ์ด้านโฟโนโลยีไว้ พร้อมทั้งเปิดรับคำใหม่อย่างเหมาะสม ซึ่งสะท้อนกระบวนการปรับตัวของภาษา (language adaptation) ที่เกิดขึ้นเมื่อภาษาท้องถิ่นต้องรองรับเนื้อหายุคดิจิทัล กล่าวได้ว่าสังคมลาวมีการยอมรับภาษาอังกฤษในสถานะ prestige language หรือภาษาแห่งสถานภาพทางสังคม ทำให้ผู้ใช้สื่อออนไลน์เลือกใช้คำทับศัพท์ เพื่อเสริมความร่วมมือของข้อความที่ปรากฏในมิม

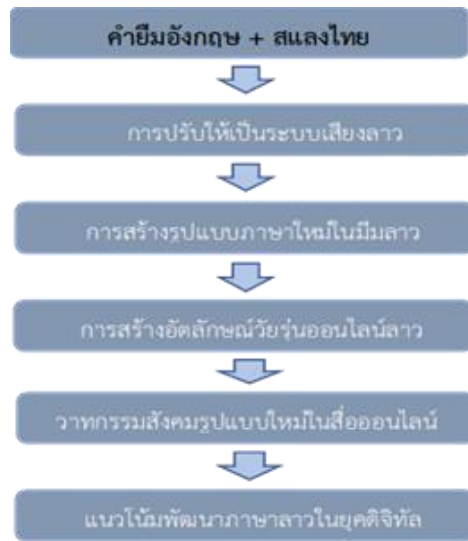
2. การยืมคำแสดงวัยรุ่นไทยในมิมลาวเพิ่มสูงขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้คำแสดงของวัยรุ่นไทยในมิมลาวอย่างชัดเจน เช่น “อียังวะ”, “ได้อยู”, “แม่แน่แท้” ซึ่งแสดงถึงอิทธิพลของสื่อดิจิทัลไทยต่อผู้ใช้ภาษาลาว สอดคล้องกับงานของ อีรารัตน์ พงษ์ไพโรจน์ (2564) ที่ระบุว่า การแพร่กระจายของสื่อออนไลน์ ทำให้เกิดการไหลเวียนข้ามพรมแดนของรูปแบบภาษา โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น จากมุมมองทางภาษาศาสตร์ (Sociolinguistics) ปรากฏการณ์นี้สะท้อน กระบวนการเลียนแบบทางสังคม (social imitation) การสร้างกลุ่มอัตลักษณ์ (ingroup identity) ผ่านภาษาที่ไม่เป็นทางการ การยืมคำตามเกณฑ์ความพึงพอใจ เนื่องจากวัฒนธรรมไทยมีบทบาทสูงในสื่อบันเทิงลาว สอดคล้องกับงานของ Anderson (2024) ที่ชี้ว่า ภาษาในสื่อดิจิทัลมีความเป็นสากลสูง และสามารถแพร่ข้ามชุมชนภาษาที่มีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น การใช้สแลงไทยในมิมลาวจึงไม่ใช่เพียงการยืมคำ แต่เป็นการสร้างภาษาเยาวชนลาวยุคใหม่ที่ผสมผสานความเป็นลาวกับอิทธิพลจากไทยอย่างชัดเจน

3. กลวิธีการใช้ภาษา-ภาพในมิมลาวสะท้อนวาทกรรมและประเด็นสังคมร่วมสมัย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามิมลาวใช้ข้อความสั้น ผสมคำยืมหรือสแลง ควบคู่กับภาพประกอบเพื่อสร้างสารที่ “รวดเร็ว-ตรงประเด็น-อารมณ์เข้มข้น” ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของสื่อมิมในสังคมออนไลน์ ปรากฏการณ์นี้สอดคล้องกับข้อเสนอของ Tagg (2015) ที่อธิบายว่าภาษาในสื่อสังคมออนไลน์มีลักษณะ “กระชับ ฉับไว พลวัตสูง” ทำให้เกิดการสร้างสรรค์รูปแบบภาษาใหม่อย่างต่อเนื่อง ในทางทฤษฎี ภาพประกอบในมิมทำหน้าที่เป็น semiotic resources ที่ช่วยเพิ่มความหมาย เครื่องมือสร้างวาทกรรมสังคม กลไกการวิจารณ์เชิงอารมณ์ (affective commentary) มีมิมจำนวนมากใช้เพื่อวิจารณ์การทำงานของรัฐบาล เสียดสีเหตุการณ์สังคม ถ่ายทอดเรื่องเพศหรือความรักในเชิงขำขัน สะท้อนวัฒนธรรมร่วมสมัยของคนรุ่นใหม่ การใช้ภาษาและภาพควบคู่กันเกิดจาก “multimodal communication” ตามแนวคิดของ Katamba (2021) ซึ่งระบุว่าภาษาภาพร่วมกับตัวอักษรสามารถสร้างความหมายได้ทรงพลังและเข้าถึงผู้ชมได้เร็วกว่า ดังนั้น มิมลาวจึงทำหน้าที่เป็นพื้นที่ทางสื่อใหม่ที่สะท้อนพลวัตภาษาและวัฒนธรรมลาวในยุคดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพ 1 องค์ความรู้ใหม่

1. บทบาทของคำยืมและสแลงในการพัฒนาภาษาลาวยุคดิจิทัล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าภาษาลาวในสื่อออนไลน์ กำลังพัฒนาโดยรับอิทธิพลจากคำยืมภาษาอังกฤษและสแลงวัยรุ่นไทยอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีไม่ใช่เพียงการนำคำใหม่เข้ามาเท่านั้น แต่ยังสะท้อนกระบวนการปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้างภาษาทั้งในด้านหน่วยเสียงและรูปแบบการใช้งานจริงในสังคมออนไลน์ ตัวอย่างเช่น การทับศัพท์ภาษาอังกฤษให้เข้ากับระบบเสียงภาษาลาว ตลอดจนการแทรกคำสแลงไทย เพื่อแสดงอารมณ์และสร้างความรู้สึกเป็นกลุ่มเดียวกันในกลุ่มผู้ใช้สื่อ ซึ่งเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาภาษาลาวที่เกิดขึ้นเฉพาะในพื้นที่ออนไลน์

2. การใช้มิมีลาว เป็นเครื่องมือสร้างวาทกรรมสังคมอย่างไม่เป็นทางการ มิมีลาวในกลุ่มเฟซบุ๊ก “PLAYMEME_LAOS” ไม่เพียงเป็นสื่อบันเทิง แต่ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือทางภาษาในการสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับกระแสสังคม ความรัก ความสัมพันธ์ การเสียดสีหน่วยงานรัฐ และการแสดงออกทางสังคมในรูปแบบที่กระชับและเข้าใจง่าย ทำให้เห็นว่าภาษาและภาพในมิมีถูกใช้เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกและความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ในสังคมโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพามาตรฐานหรือการสื่อสารในรูปแบบเป็นทางการ

3. รูปแบบการผสมภาษาในมิมีลาวสะท้อนอัตลักษณ์ของกลุ่มวัยรุ่นลาว ผลการศึกษาพบว่า การผสมคำจากภาษาต่างประเทศ (Lao-English mix) และคำสแลงในบริบทภาษาลาวไม่ได้เป็นเพียงพฤติกรรมทางภาษาทั่วไป แต่ยังเป็นกลไกในการแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มวัยรุ่นลาวในพื้นที่ออนไลน์ โดยภาษาที่เลือกใช้ในแต่ละโพสต์สะท้อนตัวตน มุมมอง และทัศนคติของผู้ใช้งานต่อสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งข้อมูลเชิงภาษานี้ช่วยเปิดมุมมองใหม่เกี่ยวกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาลาวในบริบทวัฒนธรรมร่วมสมัย

4. พฤติกรรมการสื่อสารผ่านมีมลาว เป็นตัวชี้วัดแนวโน้มของภาษาในอนาคต รูปแบบการสื่อสารในมีมลาวที่เน้นความกระชับ ใช้ข้อความสั้นและภาพผสมผสานกับคำยืมและสแลง แสดงให้เห็นทิศทางของภาษาลาวที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต กล่าวคือ ภาษาเขียนในสื่อออนไลน์ อาจกลายเป็นภาษามาตรฐานใหม่ที่มีลักษณะยืดหยุ่น เปิดรับคำใหม่ และลดรูปของประโยคเพื่อความรวดเร็วในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า การใช้ภาษาลาวในสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะในกลุ่มเฟซบุ๊ก “PLAYMEME_LAOS” มีพัฒนาการของภาษาอย่างชัดเจนผ่าน “มีมลาว” ซึ่งสะท้อนถึงอิทธิพลของภาษายุคใหม่และพลวัตทางสังคมที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล โดยผลการศึกษารูปได้ว่า (1) มีมลาวได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษผ่านกระบวนการทับศัพท์ ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นสากลของสื่อออนไลน์ และการเปิดรับวัฒนธรรมต่างประเทศ (2) มีมลาวได้รับอิทธิพลจากคำศัพท์แสลงของวัยรุ่นไทย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยนทางภาษาในบริบทของวัฒนธรรมร่วมในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง และ (3) มีมลาวทำหน้าที่เป็นพื้นที่สื่อสารทางสังคมที่สะท้อนความคิดเห็น อารมณ์ และกระแสสังคมร่วมสมัย เช่น ประเด็นความรัก เรื่องเพศ การทำงานของรัฐบาล การเสียดสีสังคม และอารมณ์ขัน โดยใช้ทั้งข้อความและภาพประกอบในการสื่อสารอย่างเข้าใจง่ายและตรงประเด็น ผลการวิจัยจึงสะท้อนให้เห็นว่า “มีมลาว” ไม่เพียงเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการสร้างภาษาใหม่ที่มีความยืดหยุ่น สะท้อนอัตลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ในสังคมลาว และเป็นหลักฐานสำคัญของวิวัฒนาการทางภาษาในยุคดิจิทัล

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานด้านการศึกษาในประเทศลาว ควรส่งเสริมการศึกษาภาษาลาวยุคใหม่ในสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในพลวัตของภาษาและวัฒนธรรมร่วมสมัย รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรด้านภาษาศาสตร์สังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล

1.2 หน่วยงานด้านวัฒนธรรมและสื่อสารมวลชน ควรใช้ผลการศึกษานี้ในการกำหนดแนวนโยบายการใช้ภาษาบนสื่อออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาลาวที่ถูกต้อง ควบคู่กับการเคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการสื่อสารในโลกดิจิทัล

1.3 ภาครัฐควรสนับสนุนการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาภาษาในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางนโยบายทางภาษาที่เหมาะสมกับสังคมร่วมสมัย

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 นักภาษาศาสตร์และผู้สอนภาษาลาว สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของภาษาในสังคมยุคดิจิทัล รวมถึงการใช้คำยืมและสแลงอย่างเหมาะสมในบริบทการสื่อสารสมัยใหม่

2.2 ผู้สร้างสื่อออนไลน์และครีเอเตอร์ชาวลาว สามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการออกแบบสื่อที่มีคุณภาพ ทั้งด้านภาษาและเนื้อหา เพื่อให้การสื่อสารสะท้อนวัฒนธรรมลาวได้อย่างสร้างสรรค์

2.3 ผู้วิจัยในอนาคต ควรศึกษาต่อยอดโดยเปรียบเทียบปรากฏการณ์การใช้ภาษาบนสื่อออนไลน์ของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทย เวียดนาม และกัมพูชา เพื่อทำความเข้าใจลักษณะร่วมและความแตกต่างของการพัฒนาภาษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยรัตน์ อุ่หนานนท์ และรัตนา จันทร์เทาว์. (2560). การใช้คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาลาว: รูปแบบและแนวโน้ม. *วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา*, 5(2), 85–102.
- ธีรารัตน์ พงษ์ไพโรจน์. (2564). อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบภาษาในกลุ่มวัยรุ่น. *วารสารภาษาและวัฒนธรรมศึกษา*, 14(2), 55–68.
- ปัทมาภรณ์ ชาติสุทธิ. (2564). บทบาทของอินเทอร์เน็ตในบริบทการสื่อสารยุคดิจิทัล. *วารสารนิเทศศาสตร์ร่วมสมัย*, 9(1), 45–60.
- รัตนาวดี ชัยวงศ์. (2565). เครือข่ายสังคมออนไลน์กับพฤติกรรมการสื่อสารของวัยรุ่นไทย. *วารสารการสื่อสารและสังคม*, 11(2), 33–47.
- ศุภวรรณ นาคำ. (2566). การเปลี่ยนแปลงรูปแบบภาษาในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์. *วารสารภาษาและการสื่อสาร*, 18(1), 55–70.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และสุกัญญา เอ็มอัมธรรม. (2563). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของประชาชนในยุคดิจิทัล. *วารสารวิจัยและพัฒนา มจร.*, 43(1), 25–39.
- Anderson, L. (2024). *Language, society, and the evolution of lexemes: A social linguistics perspective*. UK: Routledge.
- Crystal, D. (2019). *The Cambridge encyclopedia of the English language*. 3rd ed. UK: Cambridge University Press.
- Katamba, F. (2019). *Morphology*. 2nd ed. USA: Red Globe Press.
- Newmark, P. (2016). *A textbook of translation*. UK: Routledge.
- Pham, T. H. (2023). Memes as a cultural and linguistic phenomenon in Southeast Asian online communication. *Asian Journal of Digital Media and Communication*, 5(2), 112-128.
- Tagg, C. (2015). *Exploring digital communication: Language in action*. UK: Routledge.
- Vongphachan, P. & Xayalath, K. (2023). The role of online communities in shaping modern Lao language and identity. *Journal of Lao Cultural and Language Studies*, 2(1), 25–40. doi: 10.1108/JLCLS.2023.102030